

COLUMN 16 april 2016 - Columnist: Henny van der Most

Vluchtelingenkinderen en school

In de periode 1947-1963 emigreerden 410.000 mensen naar Canada, Australië en de Verenigde Staten. De overige emigranten vestigden zich in Zuid Afrika, Nieuw Zeeland of Brazilië. In totaal vertrok ongeveer 3 ½ % van de Nederlandse bevolking overzee. Belangrijke motieven vormden het sombere economische toekomstperspectief, het huizentekort, de dreiging van een derde wereldoorlog. Gelukszoekers zouden we ze tegenwoordig noemen.

Mijn ouders zaten in die golf en mij namen ze mee. In 1957 vertrokken zij naar Brazilië. Ik was 2 jaar oud en me nog niet zozeer bewust van het land dat ik verliet. Ik groeide op in een Nederlands / Ierse kolonie. Tegen de tijd, dat ik naar school mocht kwam ik terecht in een klein migrantenschooltje met 16 kinderen en 1 juf, alle klassen bij elkaar in 1 lokaal. Het onderwijs was goed maar wij keken met jaloezie naar de Braziliaanse school aan de overkant van de weg, die was veel groter zo'n 100 kinderen en veel gezelliger. Met name in het speelkwartier, groepen kinderen van je eigen leeftijd die kakelend, kwekkend en gierend van het lachen met elkaar speelden en aten. Bij ons ging het er veel rustiger aan toe; ik had 2 vriendjes van mijn eigen leeftijd en als ik iets anders wilde, moest ik met de groten meedoen, wat niet altijd in goede aarde viel. Met andere woorden: ik vond er niets aan.

Na 2 jaar en veel gezeur en geklaag mocht ik het proberen op de Braziliaanse school. Ik sprak slechts een mondje vol Braziliaans, we leefden nogal geïsoleerd van de Braziliaanse bevolking en spraken Nederlandse thuis en bij de burens. Mijn ouders hadden slechts lager onderwijs gevolgd, kortom ik was, wat men nu zou noemen, een achterstands-leerling. Maar ik ging ervoor. Het was of ik in een warm bad terecht kwam. Ik had vriendjes en vriendinnetjes die mij razendsnel de taal leerden. Het onderwijs was, volgens mijn ouders, minder maar ik leefde helemaal op. Ik kreeg sociale contacten, integreerde in de Braziliaanse maatschappij, nam hun normen en waarden over; kortom ik was één van hen. Een jaar later werd de migrantenschool opgeheven en nam de Braziliaanse school in 1 klap 16% allochtonen op, zonder speciale programma's, zonder erover na te denken maakte deze school, van ons binnen de kortste keren Brazilianen. De achterstand speelde geen rol, we haalden het fluitend in, de sociale context deed zijn werk.

Het hedendaagse vluchtelingen kind heeft veel meer meegemaakt dan ik destijds. Ik was van ná de oorlog, zij komen eruit. Zij hebben traumatische ervaringen en veel geweld meegemaakt. Ik kan me daar geen voorstelling van maken. Wat ik wel weet is, dat de school een heel belangrijk ankerpunt is in het leven van een kind. Het is dáár, dat een kind sociaalvaardig wordt, het is dáár dat een kind burger van het land wordt het is dáár, dat een kind groeit in zijn of haar rol in de maatschappij. Ik zal er daarom altijd voor pleiten vluchtelingen en migrantenkinderen te laten opgroeien binnen het reguliere onderwijs zonder een jarenlange speciale positie hierin.

